

చుటకుగా తన భవను పాపముగా చెప్పుచును. అందు పాపములు.

భావము సర్వేశ్వరుని కృపానుభవము మొక్క మసామను ఎపులముగా ఆనుగ్రహించి యా శ్లోకమున దాని కడు గిడుచున్నాడు. "యః కశ్చిదేవోతి ను ఆమోచతి నాల్గవ శ్లోకమువలెను ఏకవాక్యముగా గ్రహించవచ్చును. కృపల నంతయు భిత్తము కాగల క్షమానుభవము తోను కలుపుకొని యనుభవించుచున్నాడు. సర్వేశ్వరుడు, తన వృత్తాంతంబు గొందజని యంగకరించి రక్షించునట్లు, భావించినచో సర్వముక్తిప్రసంగము సంభవించును. తన యభిప్రాయము ననుసరించి కొందరిను రక్షించుటయు కొందరిని వ్రజించుటయు ఆంగకరించినచో తైత్తిర్యసైన్యము ప్రసంగమగుచును తురండు ఇవత్తులును రాకుండ, శాస్త్రములను రివతరింపజేసి, అందు పాపనిబర్హణమునకు తగిన ప్రాయశ్చిత్త ప్రకారములను తెలిపి, యాదాకిలా తన కృపానుభవమును నిలుపుకొను విధముగా ఈ శ్లోకమును ఆనుగ్రహించుచున్నాడు.

(ఆనాది భవ సంభవ వాసనాత్మకః పాపైః) సంసారచక్రము జలమంచనారంభించినది యనాడు నిష్పాకము గదా! ఆనాది కాలముగా గదా! జనన-మరణములను నది ఆకుగుచున్నది. నీ యందు వాసన యాధ మై యుండుటవలన దాని బలము తో ఏకకోపములు పెరుగుచునే యుండునుగదా! (దుఃఖేషుయః ఖలు మమ క్షేతి వస్త్ర జన్తుః) చేసిన పాపములు ఫలమును ఇచ్చియే తీకును గాబట్టి సౌ ఫలమైన నరకాది వ్రసనములలో మోకాలబంటు దిగబడుతాడను భావమును, ఇట్లు సంసారము కూడ తప్పుక. అందు పాపవాసనయును తప్పుక. దాని ఫలముగా నరకాది వ్రసనము భవముకూడ తప్పుక యుంచినచో ఇతడు గట్టు నెత్తుదారి యేదో! ఆనయదల, ఇ మార్గము ఇత్త రాధ మందు చెప్పబడుచున్నది. చేసిన పాపముల ఫలము ఆంశముగా ఆనుభవించుటే ఏకవలయును. ఆనుభవంధము లేదుగదా! "ఆను త్రాపా యపరమాతో ప్రాయశ్చిత్త స్సుఖిభ్యతః! తత్పురణా చ్ఛాపరాధా! సర్వేన శ్చైవ పాపశః! ఆనురతగా ప్రాయశ్చిత్తము చేసములన ఆవతరిగి రామను గనుక ఆంజ ప్రాయశ్చిత్తములనుగూడ శాస్త్రములద్వారా తెలియజేయుట, చేతములను తరింప జేయుటకొకటే గదా! ఇదియును కృపావ్రమే గదా! యమము న్నాడు.

శాస్త్ర రనాది నిధనైః స్ఫుటిభి వ్రదయ

దివ్యవచార చరితై శ్చ భయా చ దృష్ట్య!

నిత్రేయసం యమపకల్పయసి ప్రజానాం

సా త్వ తప్రపా జలధి తల్లజ వల్లతశ్రీః ॥ ౧౦ ॥

పదవిభాగము శాస్త్రైః, ఆనాదినిధనైః, స్ఫుటిభిః, వ్రదయ దివ్యవచారచరితైః, శుభయా, చ, దృష్ట్య, నిత్రేయసం, యమే, ఉపకల్పయసి, ప్రజానాం, సా, త్వత్ప్రపా జలధి తల్లజ వల్లతశ్రీః.

100

ఆధ్యము. స్వప్నా నోచానిధస్తైః = ఉత్పత్తిచినాశములు లేని, శాస్త్రైః = శాస్త్రములైన
 కదములచేత, స్మృతిభిః = స్మృతులచేతను, త్వదీయ దివ్యావతారచరిత్రైః = దేవ
 రవారి దివ్యములైన యవతారచరిత్రములచేతను, శుభయా. దత్తమైన, దృష్ట్యైః =
 కటాక్షముచేతను, ప్రజానాం = చేతనులకు, నిశ్చయసం = మంచిని, ఉపకల్పయసి =
 చేయుచుంటరి, ఇతియత్ = గెనునదేది యన్నదోనా = గెది, త్వత్ప్రపాజలధితల్లజ
 వల్లవత్త్రిః, త్వత్ప్రపాతవరవారి దయయనెడి, జలధి = సముద్రముయొక్క, తల్లజ =
 తత్తమైన నల్లతల్లి = గెలయెయ శిశువు.

ఆకాంక్ష త్వత్ప్రపాజలధితల్లజవల్లవత్త్రిః = దేవరవారి దయ యనెరిసముద్రపు
 తత్తమైన వరంగ శిశువు. కావది; నా = గెది, నాకిం = గెదది; ఉపకల్పయసి, ఇతి
 యత్ = చేయుచుంటరి, గెనునదేదియన్నదోగెది, కిం = దెనిసి; నిశ్చయసం = మంచిని,
 కేసం = ఎకరి; ప్రజానాం = త్వచేతనులకు, కయా దేనిచేత; శుభయాదృష్ట్యైః = దివ్య
 మైన కటాక్షము చేతను, పునఃత్వైః = ఇంకను లేనిచేత; త్వదీయ దివ్యావతారచరిత్రైః
 దేవరవారి దివ్యములైన యవతారచరిత్రములచేతను, పునఃకాభిః = ఇంకను లేనిచే
 త; స్మృతిభిః = మనూది స్మృతులచేత, పునఃత్వైః = ఇంకను లేనిచేత; శాస్త్రైః = శాస్త్ర
 ములైన వేదములచేత, శాస్త్రైః = కథం భూతైః = శాస్త్రమువెట్టివి, నోచానిధస్తైః
 ఉత్పత్తిచినాశములు లేనివి, త్వం, గెను ప్రథమాంతకర్మవదము, నిశ్చయసం, గెనుచు
 యువమైన కర్మవదము ఉపకల్పయసి, యను క్రియావదము ఉన్న గమక సర్గా
 కకర్తరి ప్రయోగము.

శబ్ద రూప సమాసములు. (శాస్త్రైః) శాస్త్రైః, శాస్త్రభ్యం, శాస్త్రైః, శాస్త్రశబ్ద, ఆకాంక్ష
 నపూంసకలంగ; పుత్రయా బహువచనాంతః (నోచానిధస్తైః) ఆదిప్ర నిధనం చ ఆది
 నిధన, ద్యుద్యము శాస్త్ర త్రి, న ఆది నిధన ముషోంతాని నోచానిధనాని, శ్రైః,
 నోచానిధస్తైః, న బ్రిజబహువ్రీ, నిధనన, నిధనాభ్యం, నిధస్తైః, నోచానిధనశబ్ద;
 ఆకాంక్ష నపూంసకలంగ; పుత్రయా బహువచనాంతః. (స్మృతిభిః) స్మృత్వా, స్మృ
 తిభ్యం, స్మృతిభిః, స్మృతిశబ్ద; ఇకాంతప్రీతిలంగ; పుత్రయా బహువచనాంతః;
 (త్వదీయ దివ్యావతారచరిత్రైః) తవ ఇమే త్వదీయాయా, త్వదీయా ప్రత్యేకవతారా
 వై త్వదీయ దివ్యావతారాః, (దివ్యావతారేషావతారాదీవ్యావతారాః) ఏకేషావతారేషా
 కర్మధారయము, త్వదీయ దివ్యావతారాణాం చరితాని త్వదీయ దివ్యావతారచరి
 తాని, త్రైః, త్వదీయ దివ్యావతారచరిత్రైః, వత్తవత్త్రిషము, చరితవ, చరితాభ్యం
 చరిత్రైః, త్వదీయ దివ్యావతారచరితశబ్ద; ఆకాంక్ష నపూంసకలంగ; పుత్రయాభ్యం
 వచనాంతః, (శుభయా) శుభయా శుభాభ్యం శుభాభ్యః శుభాశబ్ద; ఆకాంక్షప్రీతి
 గ; పుత్రయైక వచనాంతః; (బ్రాహ్మయము) దృష్ట్యై, దృష్టిభ్యం, దృష్టిభిః, దృ
 ష్టిశబ్ద; ఇకాంత; ప్రీతిలంగ; పుత్రయైక వచనాంతః; (నిశ్చయసం) నిశ్చయసం
 నిశ్చయసే, నిశ్చయసాని, నిశ్చయసశబ్ద; ఆకాంక్ష నపూంసకలంగ; త్వి
 తయైక వచనాంతః, "ముక్తిః కైవల్య నిర్మాణ శ్రేయో నిశ్చయసాముతమమై
 శ్చైవ కైవల్య" ఇతిమతః; నిశ్చయం ఉచితవచనం శ్రేయః, నిశ్చయసముచితం

యచో యో, యాసి యజ్ఞశ్చ! దకాతా తనపంసకలంగః ద్వాతయోక వచనాంతః.
 (దేవకల్యయసి) దేవకల్యయసి, దేవకల్యయశ్చ! దేవకల్యయశ్చ దేవ, ఇత్యుపస
 గ్గపూర్వక కృపా-సామర్థ్యే బ్రువ్రాహ్. చతస్రైపదిలట మధ్యమపురుషైకవచనమ్,
 (ప్రజానామ్) ప్రజాయా! ప్రజయో! ప్రజానామ్, ప్రజాశబ్ద! ఆకాగంత్రీణాః పృథ్వి
 బహువచనాంతః. "ప్రజానామ్ సంవతౌ జనో-ఇత్యుపస- (సా) సాతే, తాః తస్యశ్చ! ద
 కాతావ స్త్రీలంగః ప్రథమైకవచనాంతః. (త్యవప్రపాజలధి తల్లజవల్లవశ్రీ) తవ
 కృపా, త్యవప్రపా, పృథ్వితమృదుషమ, జలధీనాం తల్లజ! జలధి తల్లజ! పృథ్వి తమృదు
 షమ, త్యవప్రపైవ జలధి తల్లజ! త్యవప్రపాజలధి తల్లజ! వేధారణ పుష్కపదకర్ణధార
 యః, త్యవప్రపాజలధి తల్లజస్య వల్లవం, త్యవప్రపా జలధి తల్లజ వల్లవం, త్యవప్ర
 పా జలధి తల్లజ వల్లవస్య శ్రీః, త్యవప్రపాజలధి తల్లజ వల్లవశ్రీః, పృథ్వి తమృదు
 షమ- వల్లవశ్రీ! వల్లవశ్రీ యో వల్లవశ్రీయః, త్యవప్రపా జలధి తల్లజ వల్లవశ్రీ
 శబ్ద! ఈకాతా-వ స్త్రీలంగః ప్రథమైకవచనాంతః. దివ్య+దేవతార, దివ్య+దేవతార,
 సవర్ణదీర్ఘసంధి, చరిత్రైః+శుభయా, చరిత్రైశ్శుభయా శ్చుత్వసంధి, యచో+దేవక
 ల్యయసి, యదుపకల్యయసి, జన్య సంధి. "తేజం వల్లవశ్రీయః, ప్రకార మద్భవల్లవశ్రీ
 భోదో-^{శుభ} లంకారములు, తసం త త్తిలకా వృత్తము, వ-భ-జ-జ- గగలంధోవ
 లయను, తేజ్వలంకారము, వేచి వేచియమవాసార్థం వర్ణనా పోయరుత్పత్తి,
 ఈ మలు-స్థు మలు-దివ్య+దేవతార చరిత్రములు, బాయ మన భగ వతోకవాక్ష్యం
 క్రమములు, నిశ్చయ సముఖ కలుగుట క్రమమ వాక్యము

భావము: శ్రీమద్భక్తమున "కృపామైవ" అనుదానిన ౨౨రించుచున్నారు. (దేవాది
 నిధిని శ్చైవై) స్థుతులును శాస్త్రములై యుండునను, వానిని స్మృతిభిః అని వేరు
 గా చెప్పుదురుటవలన గోచరీవర్ణనాయముగా ఇకడ శాస్త్రపదము, శ్రుతు
 లను చెప్పినట్లుగా గ్రహింపవలయును, "శాసనాత్ శాస్త్రమ్" అని యుండుటవలన
 "ఇదం కురు ఇదం మాతాభ్యః" అని ౨శ్శులను తెలుపగల వేదమువేనదా. శా
 స్త్ర శబ్దవ్యతీతమునకు యుభయపాత్రము; అని, ఒకపురుషుట్ట మణియొక్కప్పు
 రు నశించువలెకాపు గనుక దేవాదినిధనములుగా నుంచును, (స్మృతిభిః)
 'శ్రుతి స్మృతి మతై వాఙ్మయ ప్రా మల్లం పువ్రవర్తతే, ఆచారైశ్చేదే మమద్రోశ్
 మద్భక్తైః పి నత్యైష్టవః" అని భగవానుడే, తన వాక్కులముగా వలంబి
 యుండుటవలన, శ్రుతులతోగూడ స్థుతులును ప్రమాదిముగా గ్రహింపదగి
 ననియేగదా! కనుక శ్రుతులచేతను స్థుతులచేతను అని యథము.

(త్యదేయ దివ్య+దేవతార చరిత్రైః) సర్వశ్చరురు, వన యవతార ప్రయోజన
 ములను అనుగ్రహించు నపుడు, "ధర్మ సంస్థాపనార్థాయ సంభవామి" అని,
 ధర్మమును స్థాపించుదురును ఒక ప్రయోజనముగా చెప్పుదురుటవలన, దే
 వతారములందు చూచిన చరిత్రములచేతను అని యథము. (మ భయా భుష్ట
 చ) ముభావవత్తైన కటాక్షము చేతను "జాయ మానంసా పురుషం యం పశ్యే

స్వధునుదనః, సాత్త్విక సు తు విజ్ఞేయః, సత్తై మోక్షార్థబంధకః, "ఁనునది యట
ఁనుసంధేయము.

కనుక వనిచేత (ప్రజానా నిత్యేయ సా ఉ పకల్పయ సీత తుత్) చేతనులకు
దేవరవారు ముంపని చేతార్థ భూయత యనునది యేది కలది. సా త్త్వికత
జలధి తల్లజ వల్లతత్త్వః విదియంతయు నిర్వేముకకృప చేతనేగదా. యను
చున్నారు ఇక్కడ 'సా' ఁనునది ప్రేలంగ విదేశము. విధేయ ప్రాధాన్యము వలన ఇన్ని
కాంచదగును. "తై త్సం పా యతే త కృ తి ర్థలస్య" ఁనునది స్మరించదగును ఈ
శ్లోకమువలన సప్తవ్యయము నిర్వేముకకృపా విభవముచేత చేయునని చెప్పుట
రిసిని.

హ్రా వాస్త్ర! జంతుభు నిరంతర సంతతాత్మ
పాప్సా పా నామ బత! క్రియ మవింప్తశక్తిః
యస్త్వత్ప్రపా జలధి మప్సవేలభేలం
ఉల్లంఘయ త్వక్త భాసుర భాగధేయన్" 60.

పదవిభాగము. హ్రా వాస్త్ర జంతుభు నిరంతర సంతతాత్మ. పాప్సా, పా నామ బత
క్రియ, యః త్వత్ప్రపా జలధిం, ఆపి, ఆపివేలభేలం, ఉల్లంఘ
యతి, త్వత్ భాసుర భాగధేయన్.

అర్థము. జంతుభు = చేతనులయందు, నిరంతర సంతతాత్మ, నిరంతరః ఎప్పుడు
ను, సంతతః వ్రాపించియున్న, ఆత్మ = స్వ తాపమును గలదియై, ఆవింప్తశక్తిః =
మిమింప శక్తియుకాని శక్తి కల, యః = ఈ, పాప్సా = పాపము, కోనామః, ఏదోగదా
(ఈ పాపపు త్రోవము నాటవేర్చుదముడు) (పాపము చేయునదేమనగా) హ్రా వాస్త్ర బతః
తిశ్చర్యము! యః = ఏ పాపము, ఆప్తే భాసుర భాగధేయన్ = చేయ బడని యట్లు
ల పై న భాగ్యము గలవారిని (దోర్బాగ్య హంతులను) ఆపివేలభేలం = ఆవిక్రమించిన
ఎల్ల కల విలాసము గలగిన, త్వత్ప్రపా జలధిం దేవరవారి దయ యనెడి సముద్ర
మును గూడ, ఉల్లంఘయతి = వాటింప త యుచున్నది!

అకార్య. ఉల్లంఘయతి = దాంతుపడేయి చున్నది. క్రి-పది, యః = ఏ పాపము కాన్
ఆప్తే భాసుర భాగధేయన్ దోర్బాగ్య హంతులను కమపి-దేనిని గూడ త్వత్ప్రపా జల
ధి తుపి-దేవరవారి దయ యనెడి సముద్రమును గూడ. త్వత్ప్రపా జలధిం కథం భూతః
దేవరవారిదయ సముద్ర మెట్లది. ఆపివేలభేలం = ఆ విక్రమించిన ఎల్ల గల విలాసము గ
గినది. యః, ఁనునది మాం త కృప వదము, ఆప్తే భాసుర భాగధేయన్, త్వత్ప్రపా జల
ధిం, ఁను ద్విత యాంత కర్త వదములు తెందును ఉల్లంఘయతి ఁను త్రైయ వదమును
ఉన్నవి గమక ద్వికర్త కర్తరి ప్రయోగము. కోనామః = ఏదోగదా. క్రి-పది, యః
పాప్సా = ఈ పాపము, పాప్సా కథం భూతః = పాపమెట్లది? ఆవింప్తశక్తిః = మిమింప శక్తి
యుకాని శక్తి కలది. పునః కథం భూతః = ఇంకను ఎట్లది నిరంతర సంతతాత్మః ఎప్పు
డును వ్రాపించియున్న స్వతాపము గలది. త్వత్ = ఎవరియందు జంతుభుః పే
తనులయందు.
శబ్ద రూప సమాసములు. (హ్రా వాస్త్ర) ఆప్తేయములు. (జంతుభు) జంత్వే, జంత్వి, జం

[illegible]

పాత్రక లభించుచున్నది. ఇట్లుగానే చరిత్రకర్తలచే ప్రథమపుస్తకమునను (ఆ
క్రమ భాసుర భాగధేయన) ఆశ్రీ భాసురం బవతి భాగధేయంబ భాసుర భాగధేయం. ౩
శ్లోకములపాత్ర పతకములయందు. క్రైష్ణ భాసుర భాగధేయం యైనై క్రైష్ణ భాసుర భా
గధేయన. తానా, క్రైష్ణ భాసుర భాగధేయన, చృత్రయాలకు ప్రతి. భాసుర భాగధే
యం, భాసుర భాగధేయన, భాసుర భాగధేయన, క్రైష్ణ భాసుర భాగధేయం చల్లు క్రైష్ణ
యం పుంసంక. ద్వితీయం బమ వచనాంతం. సంపదాంతం, సంపదాంతం, సవర్ణదర్శం
సంధి క్రిందయం, క్రిందయం, రుప్రము క్రిందయం, రుప్రము పాత్రయంపదం. ఆరి + ఆరి
ఆప్రతి, యదాదేశముధి. అల్లంభయతి + క్రైష్ణ, అల్లంభయతి క్రైష్ణ, యదాదేశము
ధి.

వంశోల్లాసకములు, వసంతతిలక వృత్తము, త-భ-పి-జ-గ-గ-ల-ం-ద-వ-లె-ను,
 రె-స-ం-గ-ప్ర-ల-ం-క-ర-ము, విరుద్ధం బిన్నదేశముల కార్యవిషయ రసంగతి, కార్మ
 పాపములు బిన్నదేశములందు లభింపడు. ఈ లోకముండు మహాపాపముల
 నుచేయుట, భగవంతుని నిత్యము కృప నసరించి తడవేరుడు. కార్యము, తా
 వ్రాసెను. భాగవతమును బ్రాశస్త్యములు గదా, విశేషములను గూడయున్నది.
 పత్రిచేయుటకు వారి ప్రబలపాపముల ఆధ్వర్యమునున్నవి, సత్యము కలుగఁ ప్రవాహ
 ము, తానుగా నసరించునపుడు దానిని ఆధ్వర్యమున గర్భముగదా! ఆయెన్ని
 బిడ్డలు ప్రబలపాపము! ఆకరుణ ప్రవాహమును ఆధ్వర్యమున గర్భములు కలద
 యెన్నరే! అని వలించుచున్నారు. ప్రాణులయుండు నిరంతరము వ్రుంబినదే, ఇట్లు
 దాని మనస్సుతోను బంధించ నలవికాని వక్రిగల పాపముకల కలదే, ఇదేమి? ఇ
 ట్లును ఒక పాపమున్నదా! అనుచున్నారు. ఆపాపపు త్రోవనును నిరూపించుచున్నారు.
 మంచి పనిచేయులును చేయనివారే, దేవుని గణాలురని పేరు పొందిన వారి దేవర

(106)

వారి నిర్వృత్యకృతాశ్రవానమునుగూడ వినినవారినిగా చేయగల మొత్తచింత
యెదిగలదో, దాని కైర్లము వాచుమనోబరముగదా!

యద్బ్రహ్మకల్ప నియుతానుభవే 2 ప్రసాప్తం
తత్కల్పచం సృజతి జంతురిహక్షణార్థే ।
ఏవం నదా సకలజన్మసు సావరాధం
క్షౌమ్రస్సహా తదభిసంధివిరామ మాత్రాత్ ॥ 61.

పదవిభాగము. యత్, బ్రహ్మకల్ప నియుతానుభవే, 60, 60వై, తత్ కల్పచం, సృజతి, జంతురి, ఇహక్షణార్థే, ఏవం, నదా, సకల జన్మసు, సావరాధం, క్షౌమ్రసి, 60, తదభి సంధివిరామ మాత్రాత్.

ఆర్థము. స్వామీ! యత్ = ఏ సావము, బ్రహ్మకల్ప నియుతానుభవే 60 = లక్షలకొలదియై యున్న బ్రహ్మకల్పములందు ఆసుభవింతుడు యందును, 60వై = నశించి, తత్ కల్పచం = జన్మపాపమును, జంతురి = చేతనుడు, ఇహ = ఇచ్చట, క్షణార్థే = ఆక్షణముడే, సృజతి = పోయిచున్నాడు. ఏవం = ఇట్లు, సకల జన్మసు = అన్ని జన్మములందు, నదా = ఎల్లప్పుడు, సావరాధం = ఆపరాధముతోకూడిన వారుగనే యున్న చేతనుని, తదభి సంధి విరామ మాత్రాత్ = "ఇక మనము ఆపరాధమును చేయరాదు" అని ప్రతిబింబనం వ్రాసెమనె (గతియి) మాత్రమువలననె. క్షౌమ్రసి = క్షౌమ్రించుచుంటిరి. 60, ఎంత ఆశ్చర్యమైనదిమిది!

90వై. 60, ఎంత ఆశ్చర్యమైనదిమిది! కిం = కిది! క్షౌమ్రసి = క్షౌమ్రించుచుంటిరి. కరి = కడు! వృం = దేవర వాడు, కం = ఎవనిని! సావరాధం = ఆపరాధముతోకూడిన వారుగనే యున్న చేతనుని, కస్మాప్ దేనివలన తదభి సంధి విరామమాత్రాత్ = ఇకమనము ఆపరాధమును చేయరాదు" అని ప్రతిబింబన మాత్రమువలననె, కదా = ఎప్పుడు! నదా = ఎల్లప్పుడు, కేఘం = తేనియందు, సకల జన్మసు = అన్ని జన్మములందు, కథం = ఎప్పు? ఏవం = ఇట్లు, వృం = అను ప్రథమాంత కర్తృపదము, సావరాధం, ఆనుద్వితయాంత కర్తృపదము, దేహసి, యను త్రియాపదము తేనెవిగ మత సకలకర్తృ ప్రయోగము, సృజతి = పోయిచున్నాడు, కం = ఎవడు! జంతురి = చేతనుడు, క్షణార్థని తత్ కల్పచం, కస్మాప్ ఏవం క్షణార్థే = ఆక్షణముడే, క్షుత్రం = ఇక్కడ! ఇహ = ఇక్కడ, తత్ కథంభూతం = ఆసావము ట్టిది! 60వై = నశించిది కస్మి నశించిందా? బ్రహ్మకల్ప నియుతానుభవే 60 = లక్షలకొలది యైయున్న బ్రహ్మకల్పములందు ఆసుభవింతుడు యందును, జంతురి, ఆను ప్రథమాంత కర్తృపదము, తత్ ఆను ద్వితయాంత కర్తృపదము, సృజతి, యను త్రియాపదము, తత్త్వవిగనుక, సకలకర్తృ త్రయ ప్రయోగము.

శబ్దరూప సమాసములు (యత్) యత్, యేయాని, యచ్ఛబ్దః దకారంత సమసంక సంక! ప్రథమైకవచనాంతః (బ్రహ్మకల్ప నియుతానుభవే) బ్రహ్మకల్పాః, బ్రహ్మకల్పాః, పక్షీ తచ్చురుషము, బ్రహ్మకల్పానా నియుతం, బ్రహ్మకల్ప నియుతం, పక్షి తచ్చురుషము బ్రహ్మకల్ప నియుతేన ఆసుభవః, బ్రహ్మకల్ప నియుతేనానుభవః, వృషయా తచ్చురుషము తస్మిన్ బ్రహ్మకల్ప నియుతానుభవే, ఆనుభవే, ఆనుభవయా! ఆనుభవేఘం, బ్రహ్మకల్ప నియుతానుభవ తబ్ధః, కారాంతః, పుంలింగః! సప్తమీ పచ్చురుషము, (ఆపి) ఆప్రియము (60వై) నాశయమింతిశ

క్షేలకొలది బ్రహ్మకల్పముల వదిలినను తమ భవించినను నశించదు గదా! ఇట్లక్షణముందు చేయు పాపము యొక్క స్థితి యిది యైనయెడల, సంవత్సరములు చూచుచు వారే ముగియించినా చేయు పాపములు ఇంత జన్మములలో చేసి వత్సరములు చేసిన పాపములు సంవత్సరములున్నవే. ఇది యెంతవలయును భవించిన పాపము వారు విధి చెప్పినట్లుగా ఇట్టి పాపముల కప్పులు కప్పులుగా నూరు కట్టుకొని యున్న చేతను నికర సత్వశ్రీ గు. తన క్షమాగుణమునకు (బిచ్చ) లక్ష్యముగా చేయుచున్నాడే; ఆ విధమున (పాపనాశ) సకల జన్మను సాధారణ జ్ఞాన స్వరూపి ఇది ఇచ్చుకొనించుచున్నారు.

క్షమించుటకు ఒక కారణము ఉండవలయును గదా! నిత్యము కలుగు క్షమించు టయినచో, సర్వకారణ లక్షణము మించును కల్గు గలుగు వలయునో; ఏమి కారణమును చూచి క్షమించుటయినచో, (తదభి సంది విరుచుకొని) పాపములను చేయుచునే యుండువాడు ఒకవాడు చేయుట వలన దిగబడి నిలబడిన చోటి ఉవిరాచ ముత్రమే కేమమగా తలచి క్షమించును గను చున్నారు. నెలమి మట్టికే ఎదురు చూచు సర్వవృత్తి క్షమా సజ్జానీతకు ఇంతమాత్రము క్షమించును చున్నారు.

జ్ఞానీ స్తవేయ మయత మహతీకథంను
మువ్వెదవా త్వయ కృపాంజల పంజరేషు
విజ్ఞం సృతో నిఖిల జన్మభు నిర్విశేషం
వాత్సల్య ముత్సుక జనేషు కథం నుదాహరే. 62.

పదవిభాగము జ్ఞానీః, తవ, ఇయం, ఇయతీ, మహతీ, కథం, ను, మువ్వెద, ఇహో, త్వయి, కృపాంజల పంజరేషు, విజ్ఞం, సృతః, నిఖిల జన్మభు, నిర్విశేషం, వాత్సల్యం, ఉత్సుక జనేషు, కథం, నుదా, హరే.

అర్థము స్వామి! ఇయతీః ఇంతదియై, మహతీః పెద్దది యైన తవ దేవర వారి యొక్క జ్ఞానీః కీర్తి, ఆమెను దిము, త్వయిః దేవర వారి యందు, కృపాంజల పంజరేషుః చేయబడిన ఆంజల యను పంజరము గల వారి యందు (ఆంజలి, యను రక్తము చేసి విడిచిన వారి యందు) కథంః ఉత్సుక సువిధముగా, మువ్వెదఃః తెలయుక మోహమును పొందుచు, (క్షమించువేకలమును) విజ్ఞంః ఉవిధముగా, నిఖిల జన్మభుః సకల చేతనులయందును, సృతఃః సహజము గనో, నిర్విశేషంః పక్షపాతమునో, తేదేవర వారి యొక్క, వాత్సల్యంః వాత్సల్యము, ఉత్సుక జనేషుః ఆప్రంత భక్తుల విషయమందు, కథం నుదాహరేః ఎట్లు నుదాహరణము?

అంతాత్మ కథం నుదాఃః ఎట్లు నుదాహరణము? కథంః ఏది? వాత్సల్యంః వాత్సల్యము, ఆప్రంత భక్తి యొక్క, తేదేవర వారి యొక్క, వాత్సల్యం కథం భూతంః వాత్సల్యమెట్టిది? నిర్విశేషంః పక్షపాతము లేనిది. కథంః ఏమందు, నిఖిల జన్మభుః సకల జన్మభుల చేతను లందును, విజ్ఞంః సృతఃః సహజము గనో, కథంః ఎట్లు, విజ్ఞంఃః ఉవిధముగా, కథంను మువ్వెదఃః వివిధముగా తెలయుక మోహమును పొందుచు, కా ఏది? జ్ఞానీఃః కీర్తి ఆమెను దిము జ్ఞానీః, ఆమె ప్రథమాంత కర్తృపదము, మువ్వెదః ఆమె శ్రీయాపదమే యున్నది గమక ఆకర్షక కర్తరి ప్రయోగము. కథంః కృపాంజల పంజరేషుః చేయబడిన ఆంజలి యను పంజరము గల వారి యందు, తేదేవర వారి విషయమందు ఆంజలి, త్వయిః దేవర వారి యందు, కస్తజ్ఞానీఃః ఏవరి యొక్క కీర్తి ఆమెను దిము? తవ దేవర వారి యొక్క జ్ఞానీః కథం భూతం మహతీః భక్తి.

శబ్దరూప సమాసములు. (జ్ఞాంతి:) జ్ఞాంతి: జ్ఞాంతీ జ్ఞాంతయ: జ్ఞాంతిశబ్ద! ఇతరాల తల్లి
 లంగ: ప్రథమైకవచనాంత: 'జ్ఞాంతి సీతిజ్ఞా' ఇత్యుపర: (తవ) తవ, తే, యవయో, వా,
 యుష్కోకం, మ, యుష్మచ్ఛబ్ద: దకారాంత ప్రథమైకవచనాంత: (ఇయం)
 ఇయం, ఇమి, ఇమ: ఇదంశబ్ద: మకారాంతస్థిలంగ: ప్రథమైకవచనాంత: (ఇయతీ)
 ఇయతీ, ఇయతే, ఇయత: ఇయతీశబ్ద: తుకారాంతస్థిలంగ: ప్రథమైకవచనాంత:
 (మహతీ) మహతీ, మహతే, మహత: మహతీశబ్ద: తుకారాంత స్థిలంగ: ప్రథమైకవ
 నాంత: (కథంస) కథయములు. (మహ్యతీ) మహ్యతీ, మహ్యతా, మహ్యయ: మ
 హ్యతీచిత్రే ఇత్యుపసగ్ధాంతి: పరస్మై పది విధి లక్షి ప్రథమపురుషైకవచనమ్. (కేహ)
 కేహయము. (ప్రయ) ప్రయ: యవయో: యుష్కోస. యుష్మచ్ఛబ్ద: దకారాంత: పులంగ:
 సప్తమైకవచనాంత: (కృపాంజల పంజరేఘ) గంజల: పంజర: గంజి పంజర:
 వేదధారణాపూర్వపదకర్తృధారయము. కృత: గంజల పంజర: ధృప్తే కృపాంజల పంజ
 రా: తేఘ, కృపాంజల పంజరేఘ, తృతీయాబహువ్రీహి, పంజరే, పంజరయో: పం
 జరేఘ, కృపాంజల పంజర శబ్ద: తుకారాంత: పులంగ: సప్తమాబహువచనాంత:
 (నిజ్జమే) తప్తయ ము(స్వత: తసిలంబివ్యయము. (నిఖిలజంతుపు) నిఖిలాత్మ తేజంతవత్
 నిఖిల జంతవ: తేఘ, నిఖిలజంతుపు, విశేషణపూర్వపదకర్తృధారయము. (నిర్విశేష)
 నిర్గత: విశేష: యస్మాత్, నిర్విశేషమ్, ప్రాదిబహువ్రీహి, నిర్విశేషం, నిర్విశేషే, నిర్విశేషాణి.
 నిర్విశేషశబ్ద: తుకారాంత నపుంసకలంగ: తుకారాంత ప్రథమైకవచనాంత: (వాత్సల్య
 మే) వత్సంతాతతి వత్సలా, వత్సలయో: భావ: వాత్సల్యమి, వాత్సల్యం, వాత్సల్యే, వా
 త్సల్యసి, వాత్సల్యశబ్ద: తుకారాంత నపుంసకలంగ: ప్రథమైకవచనాంత: (ఉత్ప
 కజనేఘ) ఉత్పకాత్మ తేజనాత్మ, ఉత్పక జనా: తేఘ, ఉత్పక జనేఘ, విశేషణ పూర్వ
 పదకర్తృధారయము. జనే, జనయో: జనేఘ, ఉత్పకజనశబ్ద: తుకారాంత: పులంగ:
 సప్తమాబహువచనాంత: (కథమే) కథమప్రభుయో: తావ్రయము. (గుణి) గుణి: గుణి: గు
 ణా: గుణిశబ్ద: తుకారాంత: పులంగ: ప్రథమైకవచనాంత: (ప్రేతవ, వే, యవయో:
 వా, యుష్కోకం, మ, యుష్మచ్ఛబ్ద: దకారాంత: పులంగ: ప్రథమైకవచనాంత: తవ, ఇయం
 తవయమి, గుణిసంధి మహ్యోహోమహ్యోదహో ఇత్యసంధి, కృత + గంజి, కృపా
 జి, సవర్ణదీర్ఘ సంధి, స్వత: + నిఖిల, స్వతోనిఖిల, గుత్వము, ఉత్వము, గుణవంధి
ప్రసంగిలంతారములు. వసంతతిలకావృత్తము త-భ-జ-జ-గ-గ-ల-ద-వ-ల-య-ము
 ఉదాహరణతారము "ఉదాత మృగ్ధే వృతం బ్ల-స్సం వానో వలక్ష్యమి" క్షమాగుణ
 మువలెనే వాత్సల్యగుణము హృద్, గంజి, యు కవచమును ధరించువత్తమును
 ప్రసరించుట విశేషము: పక్ష పాతము వని వాత్సల్యము, సకలజీవములపైను
 ప్రసరించుట నకుఁబేరగా యమనది వృద్ధిరతితము.

భావము క్షమాగుణప్రప్రవమందు దీని కాఢా భూమి యైన వాత్సల్యగుణమును సూద
 ప్రస్థింబింబునున్నది. క్రింద శ్లోకమున 'క్షామ్యస్తవో తదభి సంధి విరామ మాత్రో'
 నేనబరిన-అధిక్రమము పొందిన యాజ్ఞాంతిగుణము, తేపరధములను నిండుగా చేసి

యజ్ఞవాక్య ఒక ప్రాయశ్చిత్తమును నూదే చేసికొనక యొక గోత్రవని మూత్రమును నే
యకుండ, ఆ యపరాధములనుండి విరమించిన మూత్రమునే క్షేమము చూపినదేవర
వాక్య 'వృతాపరాధస్థుని తే నాన్త్రప్రశ్నామృతాక్షమమ్, ద్రవరేణాంజలం బద్ధౌ లక్ష్మణ
స్థ ప్రసాదనాత్' ఇత్యాది ప్రమాణములు చూచియో, వానిని తెలియకయో, గోత్రవని
పుటించిన భక్తుల విషయమున క్షేమము చూపకయిండుట సాధ్యమనునా?

పంజరము, నెనగా కవచము, గోజల యనునది, తనదాహమును భోగోష్ణకోసుడు
హేమవగుటవలన కేవలము నెనదగును గదా! - కథం ముప్పేజ్ నెనగా, 'కథం విరమితో' గె
మట - భక్తి తేని వానియందును ప్రసరింపగల దేవరవారి క్షేమ, భక్తియుక్తులందు
ప్రసరియవనుటను వేరుగా గెదుగవలయునా? ఇది యొక ఆవిశయమా? గెని భావము
ఉనివతేనే వాప్సల్యము కూడ, గెని యజ్ఞతత్వ మందు చెప్పుచున్నారు. భక్తియుక్తులందు
ప్రసరించుచున్న క్షేమగుడియు, ఎడ్లు ఆవిశయము కాదో? గెట్లే భక్తి గలవారియెడ కన్పించు
దేవరవారి వాప్సల్యముకూడ ఆవిశయము కాదు, గెనుచున్నారు. దారిలో వెళ్లు వారి సమీప
మందును కనకధారలను వర్షించు నాకడు పుత్రమిత్ర బాంధవులయెడ కనకధారలను
వర్షించెను, గెన్నెచో దానిని యొక బేదార్థమని చెప్పుదురా? సహజమే యవలెను గదా!
గదా! గెట్లే భక్తులు-శిష్యులు, గెను ప్రభాసము లేక గెదడ తొడను ప్రసరిం పగలదైన
వాప్సల్య సుఖమునది ఆప్సితభక్తులయెడ ప్రసరించి ఆవిశయమును బొంద జాలదు
గదా! యనుట. ఇందువలన, - గెనా లోక వశేషావేశ లోక శరద్వృత్తము, గెనుసంధింప
బడినది.

విశ్వం ధియైవ విరచయ్య నిబాయ్య భూయః

సంజన్మషః స్రవస్సతి సమాశితవత్సలత్వే,

ఆజన్మషః స్రవ గజోత్తమ బృంహితేన

పాదం పరామమృతమపి చ కామనీషాః, గె.

పదవిభాగము. విశ్వం, ధియా ఏవ, విరచయ్య, నిబాయ్య, భూయః, సంజన్మషః, స్రవ, స
మాశిత వత్సలత్వే, ఆజన్మషః, తవ, గజోత్తమ బృంహితేన, పాదం, పరామమృత
మపి, చ, కామనీషాః.

అర్థము. స్వామి! ధియా ఏవ = సంకల్పముచేతనే, విశ్వం ప్రపంచమును, విరచయ్య = గెవ
ను సృజించుట, నిబాయ్య = రక్షించుట, భూయః సంజన్మషః = మరల సంహరించుచు
న్న వాడవై, సమాశిత వత్సలత్వేన = ఆత్మమలయందు వాప్సల్యముగలవనపుడు,
గజోత్తమ బృంహితేన = గజేంద్రాద్వామల ఆరద్యనితా, (మడుగు వీరమునకు)
ఆజన్మషః = పరుగెత్తి వచ్చువాడైన, పాదం = ఆ యెనుగు పాదమును, పరామమృత
మపి = గెవ తదవి పరామర్శించు, తవ = దేవరవారి యొక్క, కామనీషాః = ఆభిప్రాయమేతా!

ఆకాంక్ష. కామనీషాః = ఆభిప్రాయమేతా, కేస్య = ఎవరియొక్క, తవ = దేవరవారియొక్క,
తవ కథం భూతస్య దేవరవారిట్టవాడు, పరామమృతమపి = తదవి పరామర్శించువాడు
కం = దేనిని, పాదం = ఆ యెనుగు యొక్క పాదమును, పునః కథం భూతస్య = మరల
దేవరవారిట్టవాడు, ఆజన్మషః = పరుగు వీరమునకు పరుగెత్తి వచ్చువాడు, కేన =
దేనితో, గజోత్తమ బృంహితేన = గజేంద్రాద్వామల ఆరద్యనితా, కేస్య = దేనినె

వదియుండగా, సమాశిత వత్సలత్వేన = ఆత్మమలయందు వాప్సల్యముగల

విజ్ఞానము " ఏమిటో అక్షయమైతే వివేక ఫలభ్యయో సయో
మ తేవనే సృష్టి-స్థితి-సంహారములు. చుట్టూ సృష్ట్యందు ఇతి తే
ప్రల్లముచేత గర్భముని లోక, భూమి, వివిధ రుచి, వర్ష వాని చిహ్నము
తదేవ తామసత్వమును ~~అక్షయము~~ యుద్ధమున సృష్టి సమయము
విజ్ఞానమున ఉత్తమము.

[Faint handwritten notes at the bottom of the page]

one other can be made of the same material.

[illegible][illegible]

[illegible][illegible]

$\vec{r}_1 = x_1 \hat{i} + y_1 \hat{j} + z_1 \hat{k}$

[illegible]

అంతానో యథావిధముగా భజితే భవంత్యసి

అవతారిక ప్రకారము ప్రదర్శనమై

[illegible]

ಮೈಸೂರು ಸುತ್ತಲಿನ ಹಿರಿಯರ ಹೆಸರುಗಳು. (ಅವರು ಹೆಸರುಗಳು ಹೇಗೆ ಹೇಗೆ ಬಂದವು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದು).
ತನು, ಸಮಾಧಿಗಳು.

[illegible][illegible][illegible]

[illegible]

జ్ఞానోదయం కారములు. వసంతవిలకావృక్షము త-భ-జ-జ-గగలంధంబులు,
సంభావనాలంకారము. సంభావనా యదత్కం స్త్రీదిత్తావతిస్తస్తసిద్ధయే. సస్య
శ్రుతిని సూక్తి. "స్త్రీగా. ధూమ్రేయేనో మృదువవకటాక్షవీక్షణియో మంథస్థితయ
తోస్త్రేయంతక్షపమకస్త్రైవ ముజ్జపంకజియోనో మధురవృక్షా దాసునిని వృక్షయే సత్త

తింతుకొకదా! యని యాహించుట నేంభావన.

భూవము. త్రిమద్రామానుజులు, త్రివైకుంఠగద్దమందు. కదావూ భగవంతుని నారాయణం - వైవీ భగవత్పరివర్తయూం ఈశాం వర్ణయిత్వా "ఆని ఆమృగహించిన విధముగా నాల్గు భక్తములను ఆమృగహించుచున్నారు.

విందు. "నినముగ భావిగర్వ ములువవేయెడు నిర్ముఖుల మెనే క్లి" (దేవత వారి తిరుముఖముండలకొంటి వ్రాసునగా మునునగమతోకొనచేసియున్న నుకలమనాదొకదా) ఆమృగమృదు. (భూవిభ్రమేతా) "తనకైచ్చారీశ్శమ్ ఆమృతచూ పునవ వట్టి ముగియ" ఆమృతమ్ తనుబామల నిలవము చేతను (మృదు శీత విలగి కితేన) "తమ పెరుంకట్ సులభ పుండరీకమ్ నమ్మ లాగుజ్జే పిఠాకైవ్రాసె" అన్నట్లు కటాక్షవక్షటము చేతను (మందస్మితేన) "ముఖమృ పునున్న ముడు వవతేయెడు నిన్దీర" ఆని ఆంతరంగ ప్రణయముగలావారకే ముడిలాదుర్లబప్తు రుచార్థమైన చిలువకపుణిను, (మనురాక్షరయాచవాలా) "వజ్జి ముత శ్శువే నెరుక్కోకొన వాయ నేడిన్దె పిన్దు పజిత్రదుర్జు" ఆనియు" చిట్టకొర క్కరూళి శాదివాయ తిడిన్దె" ఆనియు మూలదరదన వాచకములచేతను, (ప్రేమ ప్రకర్ష పుణునైన వికాసినా ముఖ వంకజేనచ) మనస్సుండుగల ప్రేమియంపయును తిరు ముఖ ముండల వికాసమందు తామసదిగా నుండవలయును. గుంధముగా దాసునికి బాగుమతి ని ప్ర సాదించ గలగి యుండు కునాగో ఆని కొరుచుబ్బురు.

వజ్రాంతుశద్భజ సగరుహ శంఖ చక్ర

మత్తీ సుధాకలశకల్పక కల్పతాంబవీ

తృత్వాదపద్మయుగళం విగల తే ప్రభాద్భిః

భూయోఃభిషేక్ష్యతి కదాను శిరోమదీయమ్ 70.

పదవిభాగము. వజ్రాంతుశద్భజ సగరుహ శంఖచక్ర మత్తీ సుధాకలశ కల్పతాంబవీ తాంబవీ, తృత్వాదపద్మయుగళం, విగలతే, ప్రభాద్భిః, భూయోః, భిషేక్ష్యతి, కదాను, శిరోమదీయమ్.

దీర్ఘము. శ్రీమో! వజ్రాంతుశద్భజ సగరుహ శంఖచక్ర మత్తీ సుధాకలశ కల్పతాంబవీ తాంబవీ, తృత్వాదపద్మయుగళం, విగలతే, ప్రభాద్భిః, భూయోః, భిషేక్ష్యతి, కదాను, శిరోమదీయమ్. వజ్ర = వజ్రము. అంతుశ = అంతః. దీర్ఘము. ద్భజము. సగరుహ = పద్మము. శంఖ = శంఖము. చక్ర = చక్రము. మత్తీ = మత్తము. సుధాకలశ = అమృతకలశము. కల్పక = కల్పవృక్షము. తాంబవీ = నీరసము. కల్పతాంబవీ = కల్పంపబడిన, అంతః = గుఱు. ములుగుల. తృత్వాదపద్మయుగళం = దేవతవారి ప్రాదర్భందుము. విగలతే = విగలము. ప్రభా = తాంబూలము. తాంబూలమునెడి ద్భిః = తీక్షణములచేత. మదీయం = దాసునికి సంబంధించిన, శిరః = శిరస్సును. కదాను = ఎప్పుడు. భూయోః = బరగా, భిషేక్ష్యతి = ఆభిషేకముచేయునో!

అంతాంక్ష. కదాను భూయోః భిషేక్ష్యతిః ఎప్పుడు బరగా ఆభిషేకముచేయునో. కింః ఏమి తృత్వాదపద్మయుగళం. దేవత వారి ప్రాదర్భందుము. కింః దేవిని! శిరః = శిరస్సును. శిరః కదం భూతం. శిరస్సు ఎట్టిది? మదీయం. దాసునికి సంబంధించినది. శ్రీకృష్ణాచార్యుని

యదా. ఎప్పుడు. కదా. ఎప్పుడు. మమత్రయంగం, ఆమె ప్రథమంత కర్తృపదము తన
 పాదపక్షం, ఆమె ద్వితీయంత కర్తృపదము, అంతరీక్ష వి యన, స్త్రీయ పదము ఉ
 స్మద గమక సకర్తక కర్తృక ప్రయోగము. పాద పద్మం కథంభూతం దేశరవాతి పాదా
 గ లించమెట్టది. నిష్కం భనం, వాక్యత మైన దసంపద గానున్నట్టది. కస్తూరి వనవిశి
 తామః దాసదాస నామ. పునః కథంభూతం భంకమ ఎట్టది ఉత్తమం ఉత్తరసంఘ
 పుట్టిన విశాలాక్షణమైనది కేచారి. ఎవరినో ఆమెత్రయ శక్తి భాజాం గిప్రవాతె నట్టి
 ప్రక్తి గలవారికి, పునః కథంభూతం భంకమ ఎట్టది త్రివిక్రమ క్రియ భావాక్రమబాత్రి
 లోకం త్రివిక్రమునక సంబంధించిన కొలుచుటచేత వేయి అనెన త్రిమింప బయ్య
 మూడు లక్రములు గలిది.

[illegible]

వేదాంతావగాహనకు వేదపద్యము. పాదపద్యం, పాదపద్యే, పాదపద్యం, పాదపద్యే
శబ్దః కేతావత నవం సతేలం. ౧; ప్రథమై రవతనాంతః. శ్రీత+త్రయేణ శ్రీత
మని ఉత్తమ+త్రయం ఉత్తమం గమ, సవర్ణదత్తవంధి. మహాదేవమంగం, మమ
త్వమంగమ జన్మసంధి.

భండారీలంకాకములు. వసంతతిలకావృత్తము త-భ-జ-జ. గగలుదవలయము.
సంభావనాలంకారము సుభావనాయదీర్ఘం ప్రేదిత్యుకలస్తగ్ధసిద్ధయో సర్వశ్చ
యని పాదపద్యము. దాసుద్ధృత వాచిరిస్తును శరభావయమని అలంకారం గలదా
దా గోపాలము. భుంతు శంఖలంకారముకూడ ఉమభావముకలదు. 'త్రైలోక్యక్రమ
కృత్యమితి' అని శబ్దం స ముత్తమ మమత్వమి భక్తభాజనం. ఉత్తమంగమం
కరిప్రతి ఉమపదములలో గమనింపదగును

భావము. దేవరవారి ముల్గాకములను కొలచిన మనెడు పాదములను నాతల, నిల్వ
శ్రేణిగవనా ధరించుట యేనాదో యనుచున్నారు. మెట్ట పల్లములను ఆదివి-మయ
ళ్ళను కొలచుకొని ప్రపాదములను నిశాన్నశ్రేణినదాని తల ఆస్పదము కావడ
దా మిక్కిలీ శ్రేష్ఠమైన భక్తయే యపదాభిని ఉచ్చరణమును ఆకాశంధర(ంబుము)ను
వంటి ఉబాల్పరాతును శరభావశబ్దమై యున్న ప్రపాదములను నీచులను, చిరుగ్భవ
యునని దాసుదమ కొలుట. పనినది కాకున్వను బాపలముచేత ఆశరదె మన్నిమి క్షమి
పవలయును. అమనది అంతర్భావము

ఈ శ్లోకమందు పాదపద్యమును కర్తగా నుంచు, అంశములను కల్పించుముగా చేసి,
దేవర వారి పాదావలంబము నాతలము ఎఱుగెడు. అంగకరింప బట్ట గలదు అని కరవ
లు అక్షమును పాఠ్యముపాదము; అది పాసగము అచ్చందరెందో పాదమందు 'దేవం
సం' అనునది మేనునది. ఎందుకనగా-అశబ్దము నివృత్తాంశం గమనకు వలన 'దే
త్రంసః' పాదపద్యమే అనియె యుదాహరణము. 'పాదపద్యమే' అనుదానిని ఇది పంతు
వనుగా భావించి యనునది ముట్టవలెనె 'దేవంసమే' అనునదియు పాదమువలె
యపపన్నమగును

ఉన్నిద్ర పత్ర శతపత్ర, స గోత్ర మంశ
రేఖారవింద ముభినందని మింద్రియఃఖాసే
మే మృగ్ధి హంత! కరపల్లవ తల్లజం వే
మృగ్ధా కదా కృత మ నోరీథయి ప్స సమామే ॥ 72.

పదవిభాగము. ఉన్నిద్ర పత్ర శతపత్ర స గోత్రం, అంతరేఖారవిందం అభినందనం,
మింద్రియఃఖాసే, మే మృగ్ధి, హంత! కరపల్లవ తల్లజం వే, మృగ్ధా కదా, కృత
మనోరథం యి ప్స సే, మామే

అక్షరము. ప్రేమా ఉన్నిద్ర పత్ర శతపత్ర స గోత్రం, ఉన్నిద్రా వికసించిన పత్రరేఖలు
గల. శతపత్ర= వామరపూవు లో స గోత్రం= సమానమైనదియు, అంతరేఖారవిం
దం= అంతరేఖాగమించు రేఖారూపమైన పద్మమును గలదియు, మింద్రియఃఖాసే

సకలైంద్రియములకు, ఆభిసందనం. ఆక్షుదమును కలగించు నట్టిదయినై న
 తే. దేవర వాదయెక్క, (నయం కు) కరపల్లవ తల్లజం. చ సుతాత్ర తో సమానమైన ఆర
 చేవని, మన్నగ్ని = దాసనియెక్క (నయం కు) పలయందు, మగ్ననః ఊయమువారై
 (నయం) మాం. దాసనిని (సన్న) కృత మనోరథ యిష్ట సేవదా. పరిపూర్ణ మనోరథ మ
 గలవానిని ఎన్నడు చేయుదుకొని (కౌ).

ఆకాంక్ష కర్మ మనోరథ యిష్ట సే. ఎప్పుడు పరిపూర్ణ మనోరథము గలవానిగా చేయుదు
 కలెనా కదా పం. ఎందు (రు) పూ. దేవర వారు (నీతి) కర. ఎవ నినిక మాం. దాస
 నిని (సన్న) కంపర్మణి. ఏమి పం. మన్న వాదనును కరపల్లవ తల్లజం, మన్న
 గ్ని కుర్వకః చ సుతాత్ర తో సమానమైన ఆరచేవని దాసని (నా) పలయందు,
 ఊయమువార (ఠ) ధిసయ, పూ. ఆను ప్రథమాంత కర్మ పదము, మాం. ఆనెడి
 ద్వితయాంత కర్మ పదము, కదా మనోరథ యిష్ట సే. ఆను శ్రయోపదము తన్నవిననుక
 సకర్మకర్తరిప్రయోగము. కస్త కరపల్లవ తల్లజం. ఎవరి యెక్క ఆరచేవని. తే.
 దేవర వాని (నీతియెక్క) యెక్క కర పల్లవ తల్లజం కథం భూతమే. ఆరచే
 యెట్టిది. సర్వైంద్రియాణాం ఆభిసందనం. సకలైంద్రియములకును ఆక్షుద
 మును కలగించునది. పునః కథం భూతమే ఇంకను ఎట్టిది. ఆయర్షే భారవిందం
 అపల భాగమందు తే భారాపమై స పద్మమును గలది పునః కథం భూతం
 ఇంకను ఎట్టిది ఆన్నిద్ర పత్ర శతపత్ర స. శాత్రుః ఏక సింహ సత్రులుగల తా
 మరపూవు తో సమానమైనది.

శబ్ద గూఢ సమాసము లు. (ఆన్నద పత్ర శతపత్ర సగోత్రం) ఉన్నిద్రాణి పరాణి యస్మా
 తతి ఉన్నిద్ర పత్రం, పట్టి బ మూర్తీః ఉన్నిద్ర పత్రం చ తతః శతపత్రం చ ఉన్నిద్ర పత్ర శత
 పత్రం. ఏశేషం పూర్వ పదార్థాదానమును. ఉన్నిద్ర పత్ర శతపత్రం సగోత్రం ఉన్నిద్ర
 పత్ర శతపత్ర సగోత్రమే. పట్టి త మృదులము సగోత్రం. సగోత్ర సగోత్రానీ ఉన్నిద్ర
 పత్ర శతపత్ర సగోత్ర శబ్ద. ఆకాశం పుంలంగః ద్వివీక్షక మననాత్. ఆంశ
 ర్న భార విందమే) ఆంశః తేభాం యస్య తల తేభాం పుంలంగం ఆరవిందం యస్య స.
 ఆంశ ర్న భార విందః, తం. ఆంశ ర్న భార విందమే పట్టి బ మూర్తీః ఆంశ ర్న భార విం
 దం. ఆంశ ర్న భార విందా ఆంశ ర్న భార విందా ఆంశ ర్న భార వింద శబ్ద. ఆకాశం పు
 పుంలంగః ద్వివీక్షక మననాత్. (ఆభిసందనమే) ఆభిసందనం ఆభిసందనోభ్య
 సందనాగ్ ఆభిసందన శబ్దః ఆకాశం పుంలంగః ద్వివీక్షక మననాత్. (వింద
 యానమే) వింద్రియస్య వింద్రియయోః వింద్రియాణామే వింద్రియ శబ్ద. ఆకాశం ప
 సమంసక లుగః. పట్టి బ మూర్తీః. (మన్నగ్ని) మమ మూర్త్య. మ సన్నగ్ని. ప
 త్తీ త మృదులము త సగ్ని మన్నగ్ని. మన్నగ్ని. మన్నగ్ని. మన్నగ్ని. మన్నగ్ని.
 శబ్దః నకాశం పుంలంగః పత్ర మృదులము సగోత్రం. (నాంశ) ఆరచేయము. (కర

అర్జునుఁ. స్వామీ! వృథాఁ దేవరవారియందు (నీయును) విసర్గ నియతాఁ సహజముగనే యున్న
తైవఁ దేవర వారి యొక్క (నీయుక్క) తొంగి-తిరుమనిక సంగీతిగజిన (తేజఃసంయుక్తము) ని
యంకితఁ, కాంతిఁ, సువఁ కాంతియే, నిత్యరాలెమ్, నిత్యమును బాలును, వధాత్మజుదానికి
సై న ఆస్త్రముజయొక, ప్రేక్షాపక్షకాంతిఁ, పాఁ విరువాభరణముల వలన కలగిన, కాంతి, 6
లంఘనతావతఁ పరమభూస్వస్తి బాలయ్యనది, (బిడ్డ విభజింప చెప్పుటెందులకు) నీ
లాపి భవద్విభూతిఁ, సమస్తమైన దేవర వారి (నీయుక్క) విభూతి యంబయును, సై పుష్ప
తైవఁ పుష్పలమైనది, యావత్భవము ఆమభునిప తాలనది. శత్రువులు!

[illegible]

[illegible]

త్యాగేశ్వరం జలజ చక్ర గదాసి ఛార్యైః
తాత్పర్యేన సైన్యపతినానుచక్రస్థాపనైః॥
దేవ్యా శ్రీయా సహస్రస్థాన మనన భాగే (వ)
భుజీయ సాంజల రసమృత తాదృ పద్మ ॥ ౭౭ ॥

పద్మవిభాగము స్థాం. స్థానికం. బింబ బక్త నదాని శాశ్వతః శుద్ధిం ప్రాప్తవతి నా గను
భక్తిః తదా కన్యైః దేవ్య శ్రీయా వహా నివృత్తం గెనన. బాగే ముచయ సాజ్ఞిత
గెనప్రభుత్వేన

తిక్కమ) నామా జలజ చక్ర గదాసికరక్షైః జలజ= తలము చక్ర= మ్రోము గదా= గద
 పరిమళై కాగక్షైః= ధనుస్సు తమ పంబాయుధములతోను తాత్ప్రేరః పెరియునువడి
 తను (గురుత్వమునితో) సైన్యపతివాః విప్రుక్రములతోను తమ= అడ్డు త్రొక్కివేత
 కుదైన తమవారిః= తమచతులతోను సేవితంః సేవంపబడికవానిగను గినచోభాగే
 తది తేషు నిమిత్తం తయితోత్థా సహా తేదేవతాగూర్వ. తనంతంః నసియచున్నవారు
 సైన్య త్రోరః నిన్ను సేవకరణిని తనయచివాగ్గ పక్షం. తేనాని తనయచితః వాడు
 వని. (పదం) తిక్కి. తన్మూలయలర్చి-పక్షం. తావలం గుంబాగ్నైగం జలంః తింజి వస్తు
 దాని. భుంజయ= తమతలంతును.

ఆంధ్రప్రదేశ్ యొక్క చరిత్ర గురించి వివరించే ఈ పుస్తకం ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రాష్ట్రం యొక్క చరిత్రను వివరిస్తుంది. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రాష్ట్రం యొక్క చరిత్ర గురించి వివరించే ఈ పుస్తకం ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రాష్ట్రం యొక్క చరిత్రను వివరిస్తుంది.

కను ఎవరితోనో వాస్తవం గురించి... పునఃప్రశ్న - ఎంతమందికి జలశక్తి
గలదో వాస్తవం - గల-శక్తి - ఏమిటో తెలుసుకో

[illegible]

భూవము. పంబాయథాశ్చారులును సేవించుచుండగా, ఆనంద- గమక విప్లవము
తాదినాగల నిష్ప కంఠముల కొలుచునెయుచుండగా, పెరియ విరాట్ట మైన శ్రీ
ద్రవీణగుడ తదిశముని మీద వెలుసుచున్న దేవళవారిని జెప్పవల్సికం
బు విఘటించి నిలచి సేవించును, ఇంచుచున్నారు.

[illegible]

అలాగే సంగనీయః మోచీ ని వసింతుమే కిం విపరీ? 6 మం. దా సుదేశో న శోచురీతి
ఎవరిది? అచ సగ జగత్తే మేవక వారు దులభా (సగమున) భాగవతులతో ఆహుతి
ను ప్రథమంచ కర్మపదము. సంగనీయ. అనుక్రియ పదమే యున్నది గనుక ఆకర్మ
కర్తరి ప్రయోగము. పరిశిష్టః కథంభశ్చైః భాగవతులైష్టవతుః మద్వైవత్తేదం
సుదానై న నామద్రైవముగా కనియోగ దగినవారు. పునః కథంభశ్చైః వింకమ ఎట్టవారు.
వారు. నిష్పాభివాంబిత వశస్థక నీచభావైః సత్తీలాయను ఒకరి కిరారు శేషవ్యమి
కొరు భావము గలవారు. పునః కథంభశ్చైః వింకమ ఎట్టవారు అనుష్టంపనీకరసా
క్షభావైః ఒకకొక్కటమందును శ్రోత శ్రోతగా నున్న భగవదనుబంధమనది గ. బుచ
క ద్రవించిన మనస్సులను గలవారు. పునః కథంభశ్చైః వింకమ ఎట్టవారు నిష్టాః నిష్టా

[illegible]

[illegible][illegible]

వృత్తిని, "జగదున్మోహనాద్విజయభూషణః" అని అనుష్టుప్ చందః నాడు, 'తావలూని పంచ
 డే చారింపబడినది. యనక, 'తేనోతేతీ' అనుటవలన నీతావిరాట్ట లంతను ప్రతే
 శించుట "తావలూ దవవారింబుట వలన కాదు తన అయిచ్చను సారము గాన" అనునదియు
 సూచించబడినది. "ఇతిహ సత్యేష్టమాన ప్రామాణ్యదత్తాల్ శత్రైరురున్దవళి వ్రు
 కు శాల్మగిడు. ఇతిహ సములలీ గావుదైన ప్రామాణ్యదత్తవలన చెడియూ
 దు తన అయిచ్చచేతనే యుక్త నితామహాత్మ్యము చెప్పుడినది, అను ప్రవచన భూషణాల్మీ
 సూక్తి ని పరంబుచునపుడు మలవాళ మకాయములు పలుకున ప్రసూతినీ గమనింపు
 దు. 'విరాట్ట మొన్నాదే శత్రైరురున్దవళి. ఎన్దరుల పైయదదు తేనోతేతీ వయ
 తనయై ప్రకాశపుక్తి కాగ. తేనోతే దిష్టామహిషి యాన ననోపేతమై యైయును
 శత్రైరురున్దవళి తేనోతేతీ యైయును పారదే దేవస్థానభిన్ శత్రైయై పరవీక్ష్యకాగ
 త్తాన్ శత్రైరురున్దదు వయాపరవీక్ష్యయాయితే. తేనోతేతీ శత్రైయై పరవీక్ష్యకాగ
 నుక్తమై మాతాశిశ్వాదే విప్రైతనరీ శత్రై పంసారితవే తానుమోక్షపన్థు పిటన్థు
 ఇవరీగళి పట్టై త్తానును పట్టై తేనోతేతీ యైయును నిరుపాధిన్ మాతృత్ర సుఖంధతావీ
 వన్ద నిరతతయి వాపుల్పమైయును ప్రకాశపరవీక్ష్యయైయును విష్ణు సునానిత్రైతై తెలియ
 నున్దకాగ తేనోతే పరమావారాణాన నిమ్న భూత్, 'తేనోతేతీయై పరవీక్ష్యకాగ
 మోక్షయాయీ' ఎన్దు తరుల పైయదదు. తేనోతేతీయై దిష్టామహి, యితే యిరవీక్ష్య
 తరుల పైయదైక్తు మూలమై. శత్రైరురున్ద పట్టై యాయదు. తేనోతేతీయై పరవీక్ష్య
 తే. తేనోతేతీయై దేవస్థానభిన్దయై సుగళి శత్రైయై పరవీక్ష్యకాగ తేనోతేతీయై
 తే తానీ వలయ పైతే దిష్టయాయితే పట్టైయాయితే మిత్రైయై "ఎన్దు.

నిరంతరము దినాభివంబునను నిత్యపూర్ణముగా జాతమయి పుట్టుచుండు సంపదము
 పరమగు విద్య, నాన్మోక్షాదిభావములతో దీనివారిని ఎప్పుడును పంతనింపజేయుచున్నది,
 నోదరి. ఇది భావము పొందుదు.

రూపశ్రీయా గుణగణైః పూర్ణవేద భాషా
 భావైః రుద్రా మధురైః శ్రుతైః పురీతైః ।
 ఎత్తైః తేనైః సద్భావైః శ్రీయైః శుభైః తా
 త్పూర్ణ భావైః పరిపూర్ణైః ముద్గీర్ణైః కరైః ।

ప్రవర్ణభాగము. యాశ్రయ, గుణగణైః, పూర్ణవేద, భాషా, భావైః, రుద్రా మధురైః, పురీతైః,
 ఎత్తైః, నిష్ఠా, పరిపూర్ణ, సద్భావైః, శ్రీయైః, శుభైః, తా, త్పూర్ణ, భావైః, పరిపూర్ణ,
 ముద్గీర్ణభావైః.
 రుద్రైః రూపశ్రీయా. ఎత్తమసాదర్శ్యము చేతను, గుణగణైః = తిరుక్కల్గణగుణ
 ములచేతను, పూర్ణవేదః తేనోతేతీయై చేతను, భాషాః తేనోతేతీయై చేతను (తేనోతేతీ
 సద్భావముచేతను, ఉదాత మధురైః = మిక్కిలిపెద్ద యై మధురముచేతను భా
 వైః = చిత్తవృత్తుల చేతను, పురీతైః = సమర్థులైన, పరిపూర్ణైః = సత్యతలచేత
 ను, నిష్ఠా = ఎప్పుడును, తేనోతేతీయై చేతను (తేనోతేతీయై) సద్భావైః = సత్యముచే
 తేన, తా = త, శుభైః శ్రీయైః = పరిపూర్ణైః గాట్టు యిను ప్రదేశిని త్పూర్ణభావైః
 తేనోతేతీయై (నిష్ఠా మధు, తేనోతేతీయై తానును తిత్తయింబిన వాడై, ఉదీర్ణభావైః =
 కలుగుచుండు చుండు సుమలముగా గలవారైన, పరిపూర్ణమై - గణాగణు చేయ

యను

కథంభా పరివేష యను. పరివర్తన పోయియును కఃపరదు, కేవలం దాసుడైననను. కథం
 భూతః - ఎట్టవాదనై, ఉదీర్ఘభూతః - క్రొత్తవ్రతమునాథమును పుచ్చులముగా గలవాడనై, పునః
 కథంభూతః - ఇంకను ఎట్టవాదనై, ఆంబితః - తిలయించినవాడనై, కంఠః - ఎత్తునిగుడ్డ
 త్రాంబుః - నిన్ను గూడ ద్రవరవారిని గూడ పునఃకాం - ఇంకను ఎవ్వతెను తాంతుశ్చకం
 త్రయం - ఆరెరియ కిరట్టయను శ్రీదేవిని, తాం కథంభూతాం - ఆమె ఎట్టది తవ ఏవనవృ
 త్తం - నీకే (ద్రవరవారికే) సమానురైనట్టది. కథా - ఎప్పుడు? నిత్యం - ఎప్పుడును, కై - సద్ద
 త్తం - శ్రీదేవి వేనిచేత నను సమానురాలు; చతురైః - చరిత్రైః - సమర్థములైన నడతలచే
 త, పునఃకైః - ఇంకను వేనిచేత, ఉదార మధురైః భావైః - మిక్కిలిపెద్దవియై మధురము
 లైన బ్రతపుత్రులచేత, పునఃకైః - ఇంకను దేనిచేత? ధామ్యః - తేజస్సుచేత (తక్కినవా
 నున్నానము చేత, పునఃకైః - ఇంకను దేనిచేత? విభవేన - వేతారముచేత, పునఃకైః -
 ఇంకను వేనిచేత? గుణగణైః - ఉత్తమగుణ గుణసమగయములచేత, పునఃకయైః
 ఇంకను దేనిచేత? గూఢక్రియా - ఏదో హాసాంద్ర్యముచేత.

శబ్దరూప సమాసములు. (రూపనియా) రూపస్మితీః, రూపతేః. తయా, రూపనియా, శ్రీ
 యాశ్రీభాస్మితీభిః, రూపతే శబ్దః. ఈకారాంత స్త్రీలుంగ! తృతీయైకవచనాంతః. (గుణ
 గణైః) గుణానాం గణాః, సుణానాం, త్రైః, సుణాగణైః. షష్ఠీతత్పురుషము, గదేన, గ
 ణాభ్యాం గణైః, గుణగణాశబ్దః కారాంతః పుంసంగః. తృతీయా బహువచనాంతః. (విభ
 వేన) విభవేన, విభవాభ్యాం. విభవైః, విభవశబ్దః కారాంతః పుంసంగః. తృతీయైకవచనాం
 తః (ధామ్య) ధామ్య, ధామ్యభ్యాం. ధామ్యభిః. ధామనీశబ్దః నకారాంతనపుంసకలంగః
 తృతీయైకవచనాంతః. 'గృహ'దేవత్వీదోప్రభావా ధామ్యం. విభవమరః (భావై) భా
 వేన, భావాభ్యాం. భావైః. భావశబ్దః కారాంతః పుంసంగః. తృతీయా బహువచనాం
 తః. 'భావ' స్మిత్య సృభావా బహుయ చేష్టత్కజస్కసు. విభవమరః (ఉదార మధురైః)
 ఉదారాశ్చ తే మధురాశ్చ ఉదార మధురైః. త్రైః ఉదార మధురైః. విశేషణభయపదికర్తృ
 రయము (చతురైః) చతురేణ, చతురభ్యాం. చతురైః. చతురశబ్దః కారాంత నపుంసక
 లంగః. తృతీయా బహువచనాంతః. (చరిత్రైః) చరిత్రేణ, చరిత్రాభ్యాం. చరిత్రైః. చరిత్ర
 శబ్దః కారాంత నపుంసకలంగః. తృతీయా బహువచనాంతః. (నివృత్తి) వ్రేయము (తవ)
 తవపే, యవయోః. వాం, యవ్యశ్చ, వః, యవ్యశ్చ, దకారాంతః పుంసంగః. షష్ఠీకవ
 చనాంతః. (ఏవ) వ్రేయము. (సదృశీమ) సదృశీం, సదృశ్యై, సదృశీః, సదృశీశబ్దః ఈ
 కారాంత స్త్రీలుంగ! ద్వితీయైకవచనాంతః. (శ్రీయమ్) శ్రీయం, శ్రీయో, శ్రీయః, శ్రీ
 శబ్దః ఈకారాంత స్త్రీలుంగ! ద్వితీయైకవచనాంతః. (తృతీయమ్) తృతీయం, తృతీయో, తృతీయః, తృ
 తీయశబ్దః ఈకారాంత స్త్రీలుంగ! ద్వితీయైకవచనాంతః. (తామ్) తాం, తే, తాః, తజ్జబ్దః
 దకారాంత స్త్రీలుంగ! ద్వితీయైకవచనాంతః. (త్రయమ్) త్రాం, త్రా, యవయో, వాం, యవ్యశ్చ, వః,
 యవ్యశ్చ, దకారాంతః పుంసంగ! ద్వితీయైకవచనాంతః. (చ) వ్రేయము (ఆంబితః)
 ఆంబితః, ఆంబితో, ఆంబితాః, ఆంబితశబ్దః కారాంతః పుంసంగ! ప్రథమైకవచనాంతః.
 (పరివర్తయమ్) పరివర్తయం, పరివర్తవ, పరివర్తమ. పరివర్తయమ్ సర్వపూర్వక బర-గతి
 తడలయోః ఇతి సాధా తి? పరివర్తపది పదివిధి ఉత్తమ పూర్వకవచనాంతః. (ఉదీర్ఘ

చంద్రో లంకారములు. వసంవతిలకావృత్తము. త-భ-జ-జ-జ-స-గ-ల-ంద-వ-లె-ను.
 దే.దా.లంకారము. సంభావనాలంకారము. రూపసంవదయందు సుగంధములందు
 దేవతామందు తేజస్వినందు నివాసమందు ఉదారమధుర భావములందు వర్ణల
 యందు సమానుతాన ప్రదోహి నిన్ము సేవితి క్రొక్కమును చొరుదు ననుదులు
 సంభావనాలంకారమును ఉదాహరణమును ఉన్నది

యా బ్రహ్మ సీతచరాత్మకమేవ విష్ణుః

తా మోతరం నీ పిచ్చగించ భవవతుస్స

పుచ్చంతు రాత్రయ ఏనా వరివస్సతోతు॥ 81.

ఆరము. పూర్వము యా ఏ భూదేవి, (భూమి పృథివీ) స్థిరచరాత్మకం = స్థావరములు జం
గమముల గూడమునున్న, విశ్వం సకల జగత్తును, విశ్రాంతి పొందు ముష్టిగా
నుండియే, విశ్వంభరా- విశ్వంభర, ఆమ పేరును పొందియున్నది? పరమయోగి శ్రీకృష్ణ
క్షమయోగి బిరుదవేడు క్షమాచక్షమా, ఆమ పేరును గూడ పొందియున్నది? తా- శి
మాతతం వా ఆత్మని, పితరం నుండితన, భ్రష్టతంబు నిన్ను గూడ (దాసకాని) తలు
పుకొని, పరివస్తూతం = వైంకట్యము పొందియొనిన, మేనాకు (దాసకాని) ప్రియో = ఈ
రాత్రయం = సంసారకాలరాత్రులు, పుట్టించును గడుచు గాత్ర

అకాశ్య. పృథ్వీమః గర్భానునాక! కాః పరిభ్రమా! రాత్రయః తు సంసరతాలరాత్ర
లు, కస్తూరి వనితీ^{ప్రేక్ష}తుంవాత్, మౌక్తికం భూషణైః విష్టై నాకుః పరివస్థితః శ్రోతృమును
చిలుబుదిన వాత్, కాల రాత్రయః, ఆసు ప్రధి మాంత కర్మపదము. పృజ్ఞను, ఆసు
క్రియాపదము ఉన్నది గనుక దేశభక్త కర్త, రి ప్రయోగము. కం. ఎవనిని భవంతంబు
సన్నుహరి (దేవరవారిని గూడ) భవంతం కథింభూతం, నీవిష్టవారపు వితరం తాద్రేసనా

[illegible][illegible]

శ్రీం అంగః షష్ఠ్యేక వచనాంతః, (మృమమమై- ఆవయోనా- ఆస్మాకంనః, ఆప్నాభ్యుభ్యః
 దికాణాంతః, అంగః షష్ఠ్యేక వచనాంతః, చర+ ఆత్మకం, చరాత్మకమీ సవర్తదత్త, సంధి,
 దాత్రయః+ ఇమః, దాత్రయ ఇమః, ఇమః+ అరివస్తాంతః, ఇమి అరివస్తాంతః, విసర్జయంతే
 సంధి, వరివస్తాంతః+ మి, అరివస్తాంతః, మిత్తమి, ఇత్తమి, సుమిసంధి.

భృంధోలంకారములు వసంతతలకావృత్తము, త-భ-జ-జ-న గలుగుచు వలయును
 సంఖ్యావసారంకారము. భూదేవి తదేవర వారికి పరిచర్యను చేయు నగుట.

భూవల్లభ పేరియ విరాట్టణి (శ్రీదేవిణి) తూదీయున్న స్వామికి కైంకర్యమును చేయు వలయు
 నని శ్రీదేవి శ్లోకమునందు తులూకావలనట్లు ఆమెగ వాచనము. భూమి విరాట్టణి
 తూదీన స్వామికి కైంకర్యమును చేయువలయు నని, తులూకావలయుటను ఇందు ఆమె
 ప్రసాదముచున్నది. భూమి విరాట్టణికి విశృంభరా, ఆనంద్యక్షమా, ఆనంద్య తందు తరు
 నామములున్నవి గదా. ఆవి కేవలము ముద్దినామములుకాదు. యోగార్థి భాష్యము
 గలవియై, యని పూర్వార్థమందు తెలుపుచున్నది. స్థావర భంగ మార్గమున విశృ
 మును వశించుట వలన విశృంభరా, ఆనంద్య, ఆనంద మైన చిత్త యనెడి గుణ
 మును కలగియుండుట వలన 'క్షమా' యయినది. ఆటమిద సర్వసాధారణ నిరుపాధిక
 మోక్షప్రభు ముదా కలగియుండిన యిమే గమక భూమి విరాట్టణియును తండ్రియైన
 దేవర వారును తూదీయున్న స్థానియుండు దాసుడను కైంకర్యమునకును, 'తలం బవల్లు
 కలసియుండుట కాక' విష్ణుడను పరమగునై నాకాల మంతయును గడుపువలయును"
 అనుచున్నది. పరమపదమందు తివరాక్షరభాగము వేరుగదా.

భూవైరుదాన మధురై ర్వివిధై ర్విలాసైః
 భూ విభ్రమ స్మిత కటాక్ష నిరక్షణైశ్చ |
 యో త్వన్మయా త్వమపి యన్మయ ఏవ సామాం
 నీలా నితాంత మురరీకురుతా ముదారాః 82.

పదవిభాగము, భూవైః, ఉదార మధురైః, వివిధైః, విలాసైః, భూవిభ్రమ స్మిత కటాక్ష
 నిరక్షణైః, చ, యో, త్వన్మయా, త్వమపి, యన్మయః, ఏవ సా, మాం, నీలా, నితాంత,
 ఉరరీకురుతామ్, ఉదారా.

ఉర్దమ, స్వామి, ఉదార మధురైః = గంభీరములును మహాహరములును అన, భూ
 వైః= విత్త వృత్తు ల అని, వివిధైః = ఆనంద విధి మైన, విలాసైః = వృంగార చేష్టితము
 ల అని, భూవిభ్రమ స్మిత కటాక్ష నిరక్షణైః చ, భూవిభ్రమః కమచారుల విలాస
 ము- స్మితః చిరునవ్వు, కటాక్ష నిరక్షణైశ్చ- శ్రీ గుంతు చూపులు అను వాని అని,
 యో= ఏ నీ చాడవి, త్వన్మయాః నీకంటెను వేరుగా లేని యామెగా నున్నది, త్వంః
 నీవు గుడ (దేవర వారును) యన్మయః పవః ఏ నీ చాడవి కంటెను వేరుగా లేని వాడనైయు
 న్నానా సా, తి, ఉదారా- నావృద్ధిన, నీలా- నీ చాడవి (న బుద్ధిపురాట్ట) మామో- దాసుడనైన
 నన్ను, నితాంతం= పరిపూర్ణముగా ఉరరీకురుతామ్- గోగీ కరింపవలయును.

అకాంక్ష, ఉరరీకురుతామ్- గోగీ కరిం చు నాక (ఉగీ కరింపవలయును) కా- ఎవతై సా నీ చా
 తినీ చాడవి కంః- ఎవనిని, మాం- దాసుడనైన నన్ను, త్వా- ఆవి- ఎవ్వరును త్వంః- నీవు